

NA I SOQOSOQO-VEITOKANI NI TURAGA

Vakarautaka ko Rev. Dr. Ilaitia S. Tuwere.

Vosa Taumada

E Tolu na taro e dodonu ka daumaka me tarogi taumada me gole kina nai vakamacala me baleta na ulutaga meda goleva. Na taro e tolu oqo:

1. E a tekivu vakacava nai Soqosoqo-Veitokani ni Turaga?
2. Sa gole tiko ki vei ena gauna oqo ena kena inaki kei na kena vei qaravi?
3. O cei o keda na i Soqosoqo-Veitokani ni Turaga?

1. Kena i Tekivu

Na isoqosoqo ni veitokani ni Turaga ena loma ni Lotu Wesele e Viti, Rotuma kei Rabe e kilai ni a qai vakaduri e muri, ka liu na isoqosoqo ni veitokani ni Marama, ka vaka kina na Mataveitokani nodra na Cauravou kei na Goneyalewa. A mai tu vakataki koya na Lotu mai Viti ena 1964. Oqori, ni oti edua na gauna balavu vinaka ni kena liutaki tiko taumada mai Peritania. Ni oti vakalailai sa qai liutaki mai Ositerelia, Ena yabaki 1964 sa mai dua ga kina na “Koniferedi” (Conference) vakataki koya ko Viti ka liutaki mai vua na kena iliuliu na Qase Levu, kei na kena matabose duidui, me tekivu mai na veikorokoro ka kauta ki cake ki na Koniferedi se Bose ko Viti me vaka sa vakatokai kina edaidai.

Ni cabe mai na 1964, sa kauwaitaki sara vakabibi na lotu na nodra bula kei na nodra itavi na turaga iliuliu ni veimata vuvale. Era sa mani duavata kina na lewe ni Bose ko Viti ena gauna koya me sa vakaduri edua na Matabose me qarava na nodra kauwaitaki oqo na turaga. Sa lesi sara kina ko Rev. Mikaele Dreu me liutaka na matabose oqori, ka ratou vukei koya kina ko Rev. Ratu Isireli Caucau kei na vica tale.

Na inaki levu ga ni ka me vakayacori oya me ra vakauqeti na turaga me ra dau laki lotu ena vei-Siga Tabu ka veikilai vinaka kei na Kalou. Sa mani vakatokai kina na isoqosoqo ena gauna koya me “*Methodist Men’s Fellowship*”. Ena veibose kece sara vakalotu ka vakayacori, sa sega ni dau lutu na kena tarogi tiko na cakacaka me baleti ira na turaga. Ena loma ni Bose ko Viti eratou dau saumi taro kina na ivukevuke ni Qase Levu me vakatekivu mai vei Uraia Koroi, Autiko Daunakamakama, Senator Ilisoni Inia, Ratu Livai Volavola, Ratu Emosi Vuakatagane, Sir Josua Rabukawaqa.

Ena Bose ko Viti ka vakayacori mai Lautoka ena 1982 ena Wasewase ko Vuda, sa qai lesi me sa iliuliu ni Soqosoqo ni Turaga ko Rev. Epeli Tagi. Oqo ena nona a se

cakacaka tikoga ko koya ena Tabacakacaka ni Vuli, ia sa lewe ni Bose ko Viti ka dua vei iratou na mata nona na Qase Levu ena gauna koya. Eratou vukei koya ka lewe ni komiti e cake ni soqosoqo ko Rev. Tomasi Kanailagi, Rev. Sitiveni Ratuveli, Ropate Green - na Tuirara levu ena Tabacakacaka ko Nasinu ena Wasewase ko Davuilevu, kei na lewe vica tale. Sa nodratou lewa me sa buli edua na “Lawa-Tu” (By Law) me baleta na isoqosoqo. Kena ikarua, me sa dua na kena ivola dusidusi, ka me vakatokai na MATANICIVA. E lima na Mataniciva oqo:

1. Matai ni Mataniciva sai Jisu Karisito - Meu kilai Koya ni sa NOQU Turaga ka i Vakabula, ka tovolea ena noqu bula meu muri Koya ka cakacaka vata kei Koya.
2. Karua ni Mataniciva sai koya ga na noqu Vanua – Meu kila vinaka na kena Vosa, kena ivalavala se itovo, kena iyau, kena icavuti vakaturaga, kena qele kei na iqoliqoli.
3. Katolu ni Mataniciva sai koya na noqu Bula – Meu kila na noqu kaukauwa ka vaka kina na noqu malumalumu, noqu rawa meu solia na veivuke au rawata, noqu veikauwaitaki kei na noqu veinanumi raraba.
4. Ai ka-va ni Mataniciva sai koya na noqu Vuvale – Meu iliuliu vinaka ni noqu matavuvale, meu dau lomana na watiq kei iratou na luvei keirau ka vaka kina o ira na lewe ni vuvale taucoko.
5. Nai ka lima ni Mataniciva sai koya na noqu Vuli – Meu tu vakarau meu vuli tikoga ena noqu bula taucoko. Meu kilai au vinaka kei na bula ni tamata kecega. Meu vulica vinaka na veika ka vinakata na noqu Kalou, Meu kila na noqu Vanua (se vanua cava ga au bula ka cakacaka kina) kei na veika raraba ka yaco tiko kina. Meu dau wilika na i Vola Tabu kei na vei-vola yaga tale eso ka dau vakarorogo vakalevu.

Ena Bose ko Viti ni 1991 a vakayacori e Suva, sa mani lewai kina me sa iliuliu ni Soqosoqo ni Turaga na turaga ga ka lesi me i Vukevuke ni Qase Levu. Ena lewa oqori sa mani taura kina ko Pita Tukana na ilesilesi oqori. Sa vakaraibailevutaki sara na kena Matabose ka lewai me sa dau laki vakayacori na bose ki na veiwasewase e Vitilevu, ka caka talega na kena *Rally* ena kena bogi.

Sa ciqoma na Bose ko Viti ena 1992 me sa vakayacori na *Rally* cokovata e Vitilevu. Sa lewai talega kina me sa Siga Tabu ni Tama na imatai kece ni Siga Tabu ena Sepiteba ena veiyabaki, ka me vakarautaka na Matabose na kena leseni.

Na Bose ko Viti ena 1994 sa lewai kina me sa dua tale na ivola dusidusi ni Soqosoqo, ka vakarautaka sara na ivola oqori na i Vukevuke ni Qase Levu, ko Naibuka Navunisaravi, ka vakatokai na ivola oqo me “Nai Vola Dusidusi ni Soqosoqo ni Turaga, 1995”.

Na Cau ni Soqosoqo ni Turaga ki na Lotu Raraba e Viti

1. Sa vakaduri na veitabana ni Soqosoqo ena vei-Valenilotu ka sa dau yaco sara mai eso na kena matasere me ra mai vaka itavi ena Solevu vakayabaki ni lotu ena vanua cava ga ka vakayacori kina.
2. Ni mai dromu na matanisiga ni pepa ni lotu ka vakatokai na *“Takia ni Loloma”*, sa tekivutaka na i Soqosoqo ni Turaga edua tale na pepa vou na *“Domodra”* ka kena Edita ko Ratu Aca Dina Vunakece. E muri vakalailai sa qai ciqomi me sa pepa vou ni Lotu Wesele e Viti, Rotuma kei Rabe.
3. Ni mai bulu na Mataniwai ni *“Vale ni Taba i Vola”* ni lotu, era sa tovolea sara na Turaga me ra kelia tale na Mataniwai vata ga koya ka vakaraitaka ki na Lotu me sa dua tale na *“Vale ni Taba i Vola Vou”* ni Lotu.
4. Ena Bose ko Viti ka vakayacori mai Naulumatua mai Bua, era a veibolebolei kina eso na mata lewe ni Bose me sa dua na Parokaramu vou ni Lotu ena Walesi se Retio me vakatokai na *“Raici Jisu Matua”* ka mera solia na kena ilavo. Ni mai oti e rua vakacaca na yabaki, sa mai oti na kaukauwa vakailavo koya ka sa dodo sara mai na ligadra dauveivueti na Turaga me ra vaka cavara na yabaki 1996 ni bera ni qai colata na Lotu raraba na parokaramu oqo na *“Raici Jisu Matua”* me yacova sara mai edaidai.
5. Era a dolava na Turaga lewe ni Lotu Wesele e Viti, Rotuma kei Rabe na i otioti ni Solevu ena yabaki drau ka vakarau me dromu yani (20th century) ena 1999, ni vakarau me cabe tale mai na yabaki drau ka tarava (21st century).

Vosa ni Yalayala ni Soqosoqo

“Au sa yalataka meu na dau tovolea meu turaga lotu dina. Dau qarava na Kalou ka lomana na noqu i Vakabula ko Jisu Karisito. Meu yalo dodonu, ka dina, ka muria na loma ni Turaga ena gauna kece ni noqu bula. Me dokai ka rokovi ko Koya mai na noqu vale, noqu vanua ni cakacaka, noqu bula, noqu valenilotu kei na noqu Vanua.”

(Josua 24: 15)

2. Kacivi me Tisaipeli

Matai ni Mataniciva sai Jisu Karisito - Meu kilai Koya ni sa NOQU Turaga ka i Vakabula, ka tovolea ena noqu bula meu muri Koya ka cakacaka vata kei Koya.

Nodratou kacivi na Tisaipeli
(Marika 1:16-2)

a) Na veikacivi ki na tisaipeli sa veikacivi ena loloma levu soli wale ni Kalou.

Era sa kacivi ko ira era qarava tu na nodra cakacaka ena veisiga. Rau lewe rua rau a qoli tiko (Marika 1:16); lewe rua tale rau a oneva tiko na lawa ni qoli (Marika 1:19; dua a qarava tiko na soli vakacavacava (Marika 2:14).

Eratou a sega ni tiko mai na Valenisoro ko iratou ka kacivi oqo, ka sega talega ni qarava tiko edua na cakacaka vakalotu. Eratou a sega talega ni muri Jisu tiko ka sega tale beka ga ni vakasamataka me ratou muri Koya. Oqo na imatai ni gauna me ratou qai raici Koya kina. Sa kena ibalebale levu ga ni veikacivi oqo sa vakayacori ena nona loloma levu soli wale na Kalou, ka sega ni baleta ni dua na ka levu ka dokai e raici vei iratou.

E sega ni da yaco me da tisaipeli ni Turaga ena vuku ni noda caka vinaka, se ena vuku ni noda bula se itutu vakalotu. Ia, sa yaco rawa meda nona tisaipeli na Turaga ena vuku duadua ni nona loloma ka kacivi keda kina. Na tisaipeli ena sega ni vakatautaki ena vuku ni nona cakacaka vinaka edua.

b) Ni veikacivi ko Jisu sa sega ni lomalomarua kina.

“Laivi ira na mate me ra buluta na nodra mate” (Luke 9:60). “E sega ni dua na tamata sa taura na isiviyara ka qai rai ki muri me yaga ena matanitu ni Kalou” (Luke 9:62). Era a biuta tu na ka era a cakava tiko ka muri Jisu (Marika 1:18; 1:20; 2:14). Sa sega eke na lomalomarua.

Me veivosakitaki vaka iwasewase

Tukuna mada e dua se rua na ka ka lautu iko ena ivakarau ni veikacivi oqo nei Jisu.

Na i Lawalawa vaka Tisaipeli
(Marika 3: 13-19)

Na veikacivi ki na tisaipeli sa sega walega ni ka ni tamata yadua me kaya kina edua ni sega ni via kila na ilakolako se bula vata ni dua na ivavakoso lotu ena dua na Valenilotu se Tabacakacaka. Na veikacivi oqo sa baleta na bula ni dua na ilawalawa se ilakolako taucoko.

a) **Era sa kacivi na tisaipeli me ra bula vata kei Jisu.**

Era sa kacivi me ra “muri” Koya, ka sala vata kei Koya ena nona ilakolako. Ni kidavaki na Turaga era sa kidavaki taucoko tiko; ni sega ni kidavaki se taleitaki ena dua na vanua era sa sega ni taleitaki taucoko. Ni ra kidavaki na tisaipeli ki na dua na vuvale, sa baleta ni a kidavaki oti kina na nodra Turaga. Ni ra sega ni kidavaki ki na dua na vuvale, sa baleta ni a sega talega ni a kidavaki kina na nodra Turaga. Ni sureti ko Jisu ki na kana vata ni vakawati mai Kena e Kaleli, era sureti talega na tisaipeli (Joni 2: 2). Ia, ni sega na vanua me ‘vakadavora kina na uluna na Luve ni Tamata’ me ra namaka talega na tisaipeli ni ra na sotava na veika dredre (Luke 9:58). Era sa nona tisaipeli ena nodra “muria” na nodra iliuliu ka nodra Turaga ko Jisu. Na veika e sotava na nodra iliuliu era na sotava talega na tisaipeli. Era sa sotava ena vuku ni nodra muria na nodra Turaga.

Na marau ka vaka talega kina na rarawa era sotava ena sala ka ra muria kina na Turaga sa ikoya talega na ka e vauci ira vata voli ena nodra ilakolako. Era sa kacivi mai vua na Kalou ena mana levu ni nona loloma soli wale. Ni ra sema vata taucoko tu vua na nodra Tui ka Turaga ko Jisu, era sa veiwekani kina vaka ira. Sa ikoya oqo na veiwekani ka lako sivita na veiwekani vakatamata se vakavanua vata. Oqo na mata *yavusa vou* ka tu donu e loma ka kena liuliu duadua ko Jisu Karisito.

b) **Na i lawalawa vaka tisaipeli se Yavusa vou ni nona loloma soli wale na Kalou.**

Na lotu Vakarisito sa ikoya na isoqosoqo ka dodonu me ivakaraitaki ni yavusa vou oqo vaka tisaipeli. Sa sega ni yavutaki ena dela ni nodra wasea vata na lewena edua na rai vaka politiki se dua ga na isoqosoqo vaka-vuravura, se dua tale na ka era taleitaka vata. Sa sega ni kena yavu oqori. Ia era sa lako mai ki na isoqosoqo oqo ni ra sa kila ena nodra bula na loloma soli wale ni Kalou ka ra raica vei Jisu. Era sa muri Koya ena vuku ni loloma levu oqo era raica vei Koya.

Eratou duidui vakalevu sara na tisaipeli lewe 12. Edua vei iratou e dau kumuna na ivakacavacava (Maciu 9:9) ka cakacaka ena loma ni matanitu vaka-Roma ena gauna koya. Edua tale e lewe ni soqosoqo ka vakatokai na Seloti – *Zealot* (Marika 3:19). Enai matai ni yabaki drau sa dredre sara me rau bula vata na lewe rua oqo – na Seloti kei na dau kumuna na ivakacavacava. Kevaka me rau sota na lewe rua oqo ena dua na qakilo buto mai Jerusalemi, ena bula ga edua vei rau ni rau sa na veivakamatematei. Oqori na bula dredre rau tu kina na lewe rua oqo ka rau sa mai lewe ni lawalawa se yavusa vou oqo ka kena i Vakavuvuli ka iliuliu ko Jisu.

Era sega ni taleitaki ira na dau kumuna na i vakacavaca ko ira na Seloti. Oqo e baleta ni o ira era vakacakakakataki mai vei ira na kai Roma ka liutaka tiko na nodra vanua (Palesitaina) ena gauna koya. O ira na Seloti era tu vakarau me ra vala ka mate sara ena nodra besetaki ira na kai Roma me ra mai liutaka tiko na nodra vanua. Ia oqo sa mai rau lewe ni yavusa vou oqo vaka tisaipeli ni Turaga. Ni ra raici Jisu era sa raica rawa vei Koya.na vatuka se irairai ni loloma soli wale ni Kalou. Sa ikoya na loloma oqo sa ulabaleta na duidui kece sara, na veicati, na loma ca kei na vuvu ka lewa tu na nodra bula ena dua na gauna balavu.

c) Na yavusa vou ka vaqara me cakava na loma ni Kalou.

Ni oti ga na nodratou kacivi na tisaipeli (Marika 3: 13-19), sa tarava sara mai eso na ka talei ka yaco ka vola duadua ga vei keda ko Marika ena nona kosipeli (typical Marcan sandwich). Oqori na nona vakacuruma ko Marika edua tani tale na italanoa ena maliwa ni dua tale na italanoa, ka sa nona inaki me tukuna kina edua na ka vou sara ga. Raica mada na veitikina oqo: Marika 1: 21-28; 5:21-43; 6:7-31; 11: 12-25; 14: 1-11).

Eratou cudru na lewe ni vuvale i Jisu ka ratou tukuna ni sa curumi koya edua tani tale na yalo (Marika 3: 30-35). Ia ni bera ni tukuna ko Marika na nodratou yaco mai na tinana kei na tacina, sa tukuna na nodra kainaka na iliuliu ni lotu ni tu vei Jisu na kaukauwa i Setani. ka sa koko ko Koya ena dua na ivalavala ca ka na sega ni bokoci rawa (Marika 3: 22-30). Ni oti oqo sa tukuna ko Marika na nodratou sa yaco mai na nona lewe ni vale. Sa rai wavoki ko Jisu vei ira ka muri Koya voli ka kaya ni o ira ga ka *cakava* na loma ni Kalou sai ira na wekana dina (Marika3: 31-34).

Ni da raica na i tukutuku oqo i Marika eda raica ni via dusia ko koya ni sa rua na mataqali lawalawa vaka-tisaipeli. Dua ko ira eda veiwekani dina ga vakayago – tacida, tuakada, ganeda... vata kei ira na iliuliu vakalotu ka ra tukuna ni curumi Jisu ko Setani se dua tani tale na yalo. Na ikarua ni lawalawa sai koya na ilawalawa ka ra laiva me tu e loma donu na Turaga ka ra saga me caka e vuravura na loma ni Kalou.

Na yavusa vou oqo i Jisu sa ikoya na yavusa ka tara cake ena loloma levu soli wale ni Kalou ka ra vaka iyaragi na lewena ena *vakarorogo* kei na yalo e *talairawarawa*. Kevaka eda sa sega ni vakarorogo rawa vua na Turaga, ia eda sa na qai vakarorogo ga vei keda vakataki keda kei na veika eda vinakata. E kaya o Paula na i Apositolo vei ira mai Roma: “... o ira era vaka oqo era sa sega ni qarava na noda Turaga na Karisito, na ketedra ga” (Roma 16: 18). Ia o ira era vakarorogo, era tu vakarau me ra talai yani ena nona veitalai na nodra Turaga.

Me veivosakitaki vaka iwasewase kevaka e vinakati vaka kina.

1. Na “loloma levu soli wale ni Kalou” sa ikoya na ivau kaukauwa ka vauca vata na ilawalawa vaka tisaipeli. A cava na kena ibalebale vei iko ena nomu muria na Turaga ena yabaki vou oqo?
2. E yaga li na “duidui” ena loma ni lawalawa vaka-tisaipeli? ... edua ka lewe ni soqosoqo na “Seloti” ka dua ka “dau-kumuni ivakacavacava”.

3 Na Nodratou talai yani na Tisaipeli

(Marika 6: 7-12)

Na italanoa eda rogoca mai vei Marika me baleta na nodratou kacivi na tisaipeli sa laki tini tiko ki na veitalai me ratou lako yani ki vuravura ena itavi ni veivakatisaipelitaki. Ni ratou na gole yani eratou na vukici (transformed) me ratou “gonedau ni tamata” (Marika 1:17). Eratou sa kacivi me ratou liutaka na lewe ni yavusa vou ka “me talai ira ko koya me ra vunau, me tu talega vei ira na kaukauwa me ra vakasevi ira na tevero (Marika 3: 14-15). Eratou sa talai ogo na tisaipeli me ratou tomana na nona cakacaka (Marika 6: 7-13).

Na veivakatisaipelitaki se veivakalotutaki sa ikoya ka kilai tani kina na itutu vaka-tisaipeli. Ke sega ni vakayacori se vakadinadinataki ki vei ira na tamata, ia sa sega ni vakayacori na inaki ni tisaipeli.

a) Era sa talai na Tisaipeli me ra tomana na cakacaka i Jisu

Ena kena itekivu sa vola ko Marika ni ko ira na tisaipeli era sa kacivi me ra vunau ka vakasevi ira na tevero (Marika 3:15). Ni talai ira yani sa kaya ko Marika ni “soli vei ira na kaukauwa me ra vakamalumulumutaka na yalo velavela (Marika 6:7), me ratou vunau ka me ra veivutuni na tamata, me vakasavi na tevero ka vakabulai ko ira na tauvimate” (Marika 6: 12-13). Ni ra lesu mai ena veitalai ogo era kauta mai na itukutuku ni nodra cakacaka sa qaravi oti (Marika 6:30).

Sa tukuna tiko ko Marika ni nodratou talai yani na tisaipeli eratou sa talai me ratou *vunau, veivakavulici, vakasavi ira na yalo velavela ka vakabulai ira na tauvimate*. Na itavi oqori sa mai tomani ga kina na cakacaka i Jisu ka sa itavi ni veivakatisaipelitaki (Maciu 10: 1; 4:23). Sa sega ni rua se sivia na veivakatisaipelitaki; sa duabulu ga. Oqori ga na veivakatisaipelitaki ni Turaga ko Jisu ka sa tomani ga ena nodra talai yani na nona tisaipeli.

b) Sa veivakatisaipelitaki na loloma levu soli wale ni Kalou

Eratou ciqoma taumada na tisaipeli na loloma levu ogo ni Kalou. Sa dodonu ga me vaka kina. Ni da sega ni se vakila ena noda bula

na loloma levu oqo, eda na qai vakadewataka rawa vakaevei na itukutuku vinaka? Na noda kacivi meda tisaipeli i Jisu sa sega ni baleta ni tu vei keda edua na vinaka meda dokai kina, sa baleta duaduaga ni da ciqomi ena loloma levu oqo ni Kalou. Na loloma ga oqo sa ulabaleta na duidui kecega ka tu vei keda, ka sa vakadewataki na loloma oqori vei ira kecega era vakaleqai (Marika 1: 29-31, 32-34, 40-45) vei ira ka curumi ira na tevoru (Marika 1:21-28, 32-34), vei ira na daukumuna na i vakacavacava (Marika 2: 13-14, 15-17), vei ira na i valavala ca (Marika 2: 15-17).

Sa kacivi na tisaipeli me sikovi ira ko ira era vaka oqo me ra rogoca na i Tukutuku Vinaka. Era sa ciqomi na tisaipeli ena loloma levu soli wale oqo; me ra solia talega na loloma soli wale oqo. “Dou a rawata walega, mo dou solia walega” (Maciu 10:8).

Ena vuku ni ka oqo sa ratou vakaroti na tisaipeli me ratou kureitaka na kuvu ni soso mai na yavadratou ena veivanua kecega eratou sega ni ciqomi kina. Oqo na ivakarau vaka parofita mai liu. Vei ira na Jiu yalo dina, era sa dau kureitaka laivi na soso mai na yavadra kei na nodra isulu ni ra lesu mai na dua na vanua tani. Oqori me taviraki tani kina na kalou tani ka kabiti ira ni ra tu tani. Ni ra kureitaka na kuvu ni soso mai na yavadra era sa tukuna tiko kina ni vanua butobuto ka tawa lotu na vanua kecega ka sega ni ciqomi ira. Era sega ni via ciqoma na loloma levu soli wale ni Kalou. (Marika 13:9).

c) Na veitalai oqo ena rawa ni yaco kina na mate

Na loloma ka ratou ciqomi kina na tisaipeli sa sega ni voli rawarawa, ka sa ikoya talega me ratou na vakadewataka. Sa vakacuruma ko Marika na italanoa ni nona vakamatei ko Joni na Dauveipapitaiso ena maliwa ni tukutuku ni nodratou talai na tisaipeli (Marika 6: 7-13) kei na nodratou sa lesu tale mai (Marika 6: 30-31).

O ira era wilika na kosipeli oqo era kila ni Mesaia a sotava na mate ena vuku ni nona lako yani me veivakabulai; na nona sega ni ciqomi mai Nasareci na nona koro dina (Marika 6: 1-6). Ko Joni

a sotava talega na mate vata vaka oqo (Marika 6: 14 –29). Me ra namaka talega na tisaipeli na ka dredre vaka koya.

Ko ira kecega era vinakata me ra tisaipeli i Jisu “me ra kakua ni muria na lomadra, me ra colata ga na nodra kauveilatai ka muri koya” (Marika 8:34). Ka ni gauna eda soli keda yani kina ena vuku i Jisu kei na i Tukutuku Vinaka eda na maroroya kina na noda bula. “O koya yadua ena via maroroya na nona bula ena vakayalia, ia ko koya ena vakayalia na nona bula ena vukuqu kei na i Tukutuku Vinaka ena maroroya” (Marika 8: 35). Ni sa rawa na bula ni da mate mada; ka sa ikoya duadua ga oqori na ivakatakilakila ni tisaipeli nona na Turaga ko Jisu Karisito.

3. MEDA YACO MEDA I TOKANI VOLEKA NI TURAGA

- **Nai ‘Tokani Voleka’ e vosa ka da vakayagataka ena veisiga. Ia dusia tiko na ibalebale se inaki ni vavakoso-lotu eda papitaisotaki kina ka lewena. E vakayagataki na vosa “fellowship” me dusia na ibalebale se inaki ni vavakoso-lotu eda lewena.**
- **Kena ivakaraitaki: MYF (Methodist Youth Fellowship)...Men’s Fellowship...Women’s Fellowship etc.**
- **Eda sa kacivi se sureti meda ‘itokani voleka’ nona na Gone Turaga ko Jisu Karisito. Segi ni da kacivi taucoko meda dauvunau, caka-lotu masumasu, Vakatawa se Talatala. Eso ga era kacivi kina ni tu vei ira na isolisoli me ra veiqaravi kina.**
- **Ia, eda kacivi taucoko...segi ni dua e vakavo kina meda yaco meda nona “itokani voleka na Turaga”. Ni da papitaisotaki oti, eda vakacurumi kina katuba ni vale levu meda ‘yaco rawa meda nona itokani na Gone Turaga ko Jisu Karisito’. Na vosa ka**

vakayagataki ni papitaisotaki oti edua e vaka oqo: “Eda sa vakacuruma mai na gone oqo kina ivavakoso lewe ni lotu i Jisu Karisito, me sa vakavulici ka tuberi ena ivakavuvuli ni Lotu Vakarisito, kei na kena kalougata, kei na kena cakacaka. Eda sa nuitaka talega, ni na yaco ko koya me tamata dina i Jisu Karisito, me valataki koya ka dau qaravi koya me yacova sara na iotioti ni nona bula.”

- **Meda bula ka cakacaka vata kei na Gone Turaga...Veivosaki vata kei koya ena noda wilika na iVola Tabu...gole vua ena masu...Vakatusai keda ena vuku ni noda malumalumu...Vakavinavinakataka edua na ka ko raica se sota kaya...Nanuma edua ko raica ni sota kaya tiko edua na ka dredre ena nona bula...Oqori eso na roka ni bula eda kacivi se sureti tiko kina meda yaco meda nona itokani voleka na Turaga.**
- **Oqori talega na ‘domo vata ga’ eratou a kacivi kina tisaipeli ena imatai ni gauna me ratou muria na Turaga...ka wili kina ko Jiutasa Isikarioti.**

1. Aisea 43.

- **Na Parofita ko Aisea e volavola tiko vei ira na tiko vakabobula mai Papiloni ena kena vakarusai na koro ko Jeruisalemi mai vei Tui Papiloni ko Nepukanesa.**
- **Sega vakadua ni guilecavi ira na nona tamata na Isireli na Kalou. Soli vei Jekope edua na yaca vou ni mai oti na nodrau veimulomulo kei na agilosu – “Ena sega ni yacamu ko Jekope. Sana yacamu edaidai ko Isireli” (Vakatekivu 32: 28).**
- **Isireli sa kena ibalebale – “Ai tokani voleka ni Kalou”. Tekivu mai kea ka gole yani, sega vakadua ni guilecavi ira na nona tamata na**

Kalou. *“A sa kaya vaka oqo ko Jiova. O koya sa buli iko, i Jekope. O koya sa vakayacori iko, i Isireli. Kakua ni rere, niu sa voli kemuni vakadua. Au sa kacivi kemuni ena yacamuni. O ni sa noqu. Ni o lako ena loma ni wai. Au na tiko kei kemuni, kei na loma ni veiuciwai. Era na sega ni luvuci kemuni. Ke o ni lako ena loma ni buka. O ni na sega ni kama, ka na sega ni kati kemuni na yameyame ni buka”* [VVD Vou] (Aisea 43: 1-2).

- Rogo na domo oqori ena ivola ni Same: *“Ni sa vakalesuya tale ko Jiova na bobula ni Saioni. Eda a vakataki ira era sa tadra. Sa qai ka levu na dredre ena gusuda. Ka levu na sere ena yameda. Era sa qai kaya na veimatanitu. Sa cakava na ka levu ko Jiova ena vukudra. Sa cakava na ka levu ko Jiova ena vukuda. Eda sa marau kina. Moni lesu tale mai Jiova, vei keimami sa vakabobulataki, me vaka na uciwai mai na mata ni ceva”* (Same 126: 1-4)
- Oqori na domona na Kalou ka kacivi keda tale tiko meda vei tokani vata kei koya. Segga ni laivi iko vakadua ena gauna drau sa tekivu bula ka cakacaka vata kina kei Koya.

1. Meri kei Marica

- E 6 na “Meri” ka tukuni ena iVola Tabu Vou. 1) Meri na tinai Jisu (Maciu 1:16). Mai na vuvale nei Tevita na Tui ena koro ko Peceliema. 2) O Meri na Yalewa ni Makitala ka muri Jisu ka qaravi koya vinaka ni sereki oti mai na nona vesuki voli ena vitu na tevero ena dua na gauna balavu vinaka (Luke 8: 1-2). 3) Meri na tinai Jemesa. O Jemesa edua vei iratou na tisaipeli i Jisu (Luke 8: 2-3). 4) Meri na tinai Jone Marika (Cakacaka 12: 12). 5) Meri ka vakacaucautaki koya vakalevu ko Paula ena nona ivola ki Roma (Roma 16: 6).
- Nai ka 6 ko Meri na taci Marica ka ganei Lasarusu. Dau dabe ka vakarogoca vinaka na Turaga ni vosa tiko. Vosa rawarawa ka dau

rogoci vakalevu na vosa oqo – “Vakarorogo”. Ia, sa iyau levu ka talei ena noda kacivi tiko meda nona itokani voleka na Turaga ko Jisu na Karisito. Me kakua ni levu na vosa...me levu cake na ‘vakarorogo’ ena veitokani oqo vata kei na Turaga.

- Kauta mai ko Meri edua na tavaya waiwai talei sara, a ‘narita dina’ ka lumuta na yavai Jisu, *“ka solota na yavana ena drau ni uluna, ka curu-oso na vale ena i boi ni waiwai”*(Joni 12: 3).
- Ena nona lumuta ko Meri na yavana na Turaga, sa vakarautaki koya talega me gole yani kina koro ko Jeruisalemi me sotava kina na rarawa kei na mate sara mai na Kauveilatai. Ka sai Koya dina ga na Mesaia se Karisito ka namaki tiko mai vakadede.
- O Marica na tacina e dau levu na gauna me veiqaravi mai valenikuro ena nodratou vale mai Pecani (Luke 10: 38-41). Dua tiko na itavi levu koni dau vakaitavi kina na marama sa ikoya na veiqaravi mai valenikuro. Sa koro taleitaki vei Jisu ko Pecani ni tiko ka veiqaravi tiko kina ko Marica mai vale.
- Me vaka ni ra dau sega sara tu ni dokai se tauri vakabibi na marama ena nodra ivakarau ni bula na Jiu, eda raica vinaka ni ra yaco eso vei ira na marama ena iVola Tabu era ‘itokani voleka nona na Gone Turaga’.

2. Jiutasa Isikarioti

- Mai ‘Jutia’ ena yasayasa vaka-Jeruisalemi. Yasayasa vaka-Turaga. Yasayasa va-Kaleli na nodra yasayasa na lewenivanua lalai – gonedau etc.
- Kilai koya vinaka na Turaga ka digitaki koya me nodratou dauniyau.
- Rogo vinaka na vosa nei Jiutasa me baleta na waiwai ka vakayagataka ko Meri me lumuta kina na yavai Jisu – *“Na cava ka sega ni volitaki kina na waiwai oqo ena tolu na drau na siliva ka me soli vei ira na dravudravua?”* (Joni 12: 5).

- Kaya kina vakaoqo ko Joni: *“Sa sega ena nona nanumi ira na dravudravua sa vosa kina vaka oqo ko koya, ena vuku ga ni sa daubutako, ka taura na taga ni lavo, a sa kauta na ka sa biu kina...”* (Joni 12: 4-6).
- Me liu tikoga na noda maroroya na iyau levu sa ikoya na noda veitokani kei na Turaga! Na ilavo me vukea ga na kena cakacakataki se qaravi vinaka. Me kakua ga ni sa ka bibi duadua ena noda bula, cakacaka vata kei na noda Turaga ena bula oqo.

3. Paula

- Eda marau ka vakavinavinaka vakalevu vua na Kalou me baleti Paula na iTalatala se apositolo... na nona bula...nona cakacaka...nona ivola. Mai na 27 taucoko na ivola ka koto ena VVTabu Vou, e 14 a vola ko Paula.
- Sa dua ko Paula na ivakadinandina levu ka ivakadinadina-bula ni dua ka nona itokani voleka sara na Gone Turaga ko Jisu Karisito.
- Levu na veika dredre a sotava ko Paula ni vuki mai me lotu. Nona vosa eda rogoa ni kua: *“Ia, na veika kau a dau taleitaka sa vaka me yali vakadua vei au me noqu kina na Karisito. Io, e dina ga ni sa yali vakadua vei au na ka kecega ni sa uasivi cake kina na veikilai kei Karisito Jisu na noqu Turaga, o koya kau sa vosota kina me yali vei au na ka kecega, ia kau sa vakasama ni sa deni manumanu walega meu rawai Karisito kina me noqu...”* (Filipai 3: 7-8).
- Sa dua na idusidusi levu ka yaga na bula nei Paula. Eda raica vinaka na irairai ni Kalou eda qarava ena bula kei na veiqaravi nei Paula. Meda dau wilika vinaka tale na veika ka vola ko koya ka tu ena iVola Tabu.

Tinitini

Ni da lesuva tale na taro e tolu mai na kena itekivu, sa na rawa meda kaya ni tekivu nai Soqosoqo-Veitokani ni Turaga mai na Ligana na Kalou levu eda gole kina ka qarava. Sa raici oqo ena nodra veiqaravi na veitokani-Turaga mai liu me yacova mai edaidai. Evei na vanua sa mua tiko kina nai Soqosoqo? Me veiqaravi tiko ka me vakalevutaki nai wiliwili ni 'tisaipeli' me vaka na Nona vosa na Turaga ni tucake tale mai na mate: *“Sa soli mai vei au na lewa kecega mai lomalagi kei vuravura. O koya mo dou qai lako ka vakatisaipelitaki ira na lewe ni veivanua kecega (make disciples of all nations...”* (Maciu 28: 18ff). Nai katolu ni taro: O cei o keda na lewe ni Soqosoqo-Veitokani ni Turaga? Eda sa kacivi meda 'Nona itokani voleka' na Gone Turaga ko Jisu Karisito. Nona vosa: *“Au sa seg ani vakatokai kemudou tale me noqu tamata; ni sa sega ni kila na tamata na ka sa kitaka na nona Turaga; ia au sa vakatokai kemudou mo dou wekaqu niu sa vakatakila vei kemudou na ka kecega kau a rogoca mai vei Tamaqu...”* (Joni 15: 15 – 17).
